

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610-11007441
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

19 Kasım 2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ile konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara dair cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (2 Takım)

7/15932
SK 12

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN CELAL FIRAT'IN
TBMM 7/15932 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİ**

SORULAR:

Tunceli Çemişgezek'te bulunan Tağar Çayı üzerine 1957'de elektrik üretimi için santral kurulmuştur. Santral uzun süre Boydak Holding kapsamında ilçeye elektrik sağlamak için kullanılmıştır. Daha sonra Erzincan İl Özel İdaresi altında ER İnşaatın kullanımına verildiği ilçe halkı tarafından beyan edilmiştir. Çemişgezek Cumhuriyet Başsavcılığına yapılan başvurularda inceleme dahi yapılmadan takipsizlik kararı verilmiştir. ER İnşaatın ruhsatsız ve ÇED Olumsuz raporuna rağmen eski santrali yıkıp, hukuksuz bir şekilde yeni santralin yapım faaliyetlerini sürdürdüğü bilinmektedir. Devasa bir yapıyla bölgenin dokusuna tamamen aykırı bir regülatör inşa edilmeye çalışılmaktadır. Tağar Çayı'nın tamamı HES projesine aktarmaya çalışılmaktadır. Tağar Çayı'nda nesli tükenmekte olan Su Samurları, Alabalıklar yaşamakta, yine çevresinde yaban domuzları ve dağ keçileri yaşamaktadır.

Ayrıca, yabani hayvanların yaşadığı mağaralar yer almaktadır. Çay üzerinde 1857 yılında yapılmış olan Yusuf Ziya Paşa Köprüsü'ne de zarar vermektedir. Yine aynı vadi de yer alan Urartular zamanından kalan tarihi İn'ler bulunmakta ve HES projesi bunların tamamının yok olmasına sebep olacaktır. Doğayı alt üst ederek yapılan ve işletilen HES'ler; ekolojik dengeyi bozarak insan hayvan, doğa ve bütün canlılar üzerinde olumsuz etkiler yaratmaktadır. Çünkü ekosistemdeki bütün canlılara ait olan suyun kullanım hakkı şirketlere verilerek, doğa üzerinde ağır bir tahribatın önü açılmaktadır. HES'lerin ortaya çıkardığı hayati sonuçlara rağmen birçok proje için ÇED raporu dahi istenmemektedir. Hatta Türkiye'nin, doğal kaynakların ve dengenin korunmasına ilişkin uluslararası sözleşmelere taraf olmasına rağmen buna riayet edilmediği ortadadır. Bu Kapsamda;

- 1) Tağar Çayı üzerinde çalışma yürüten ER İnşaat'ın yetki belgeleri ve ruhsatları bu işlemleri yapmaya yetkili midir?
- 2) Yeni kurulan HES konusunda bakanlığınıza bilgilendirme yapılmış mıdır, yapıldıysa eğer yetki bakanlık tarafından mı sağlanmıştır?
- 3) Bölge halkının tüm itiraz ve eylemlerine rağmen doğal yaşam alanlarının yok edilmesinde ki ısrarın sebebi nedir?
- 4) HES'lerin kontrolsüz bir şekilde özellikle bir bölgede bu kadar yoğun oranlarda inşa edilmesinin doğaya vereceği zarar neden dikkate alınmamaktadır?
- 5) HES Projesinin su canlılarının, tarihi yapıların ve su kaynaklarının ortadan kaldıracığı gibi sebeplerle uygun olmadığı sonucu doğrultusunda projenin iptal edilmesi için bakanlık olarak bir girişimde bulunacak mısınız?

CEVAP:

Tunceli İli, Çemişgezek İlçesi, Tağar Çayı üzerinde Er İdare Turizm İnş. Gıda Temizlik Hiz. Alımı San. ve Tic. A.Ş. tarafından yapılması planlanan "Çemişgezek Regülatörü ve HES Kapasite Artışı (0.124 MWm /0,116 MWe'den 2,104 MWm/2,062 MWe'ye çıkarılması)" projesi hakkında, ÇED Yönetmeliği ÇED Genel Formatı (EK-3) çerçevesinde hazırlanmıştır.

Proje sahibi Er İdare Turizm İnş. Gıda Temizlik Hiz. Alımı San. ve Tic. A.Ş. ÇED Yönetmeliği kapsamında yapılması gerekli iş ve işlemler için Bakanlığımızca yeterlik verilen müşavir firmaya vekalet vermiş olup, müşavir firma tarafından ÇED Başvuru Dosyası hazırlanarak; 21.02.2024 tarihinde Bakanlığımıza sunulmuştur.

Söz konusu projeye ilişkin ÇED Yönetmeliği'nin 9. maddesi gereğince; ÇED sürecine halkın katılımını sağlamak, proje hakkında bilgilendirmek, görüş ve önerilerini almak amacıyla 24.07.2024 tarihinde Halkın Bilgilendirilmesi ve Sürece Katılımı Toplantısı Tunceli İlinde düzenlenmiştir. 20.08.2024 tarihinde proje özel formatı verilmiştir. Bahse konu projenin ÇED süreci Bakanlığımızda devam etmektedir.

Ayrıca, sözü edilen kapasite artışı projesinin uygulanmasına ilişkin olarak; Bakanlığımız tarafından verilmiş bir izin bulunmamaktadır.